FINANSTILSYNET
THE FINANCIAL SUPERVISORY AUTHORITY OF NORWAY

# Risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) 2022

## Finansforetakenes bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi

- **Digital trusselbilde, kriminalitet og robusthet**
- **Hendelser**
- **Tap ved svindel**
- **Funn og observasjoner fra tilsynsvirksomheten**
- **Utkontraktering**
- **Risiko knyttet til kundenes bruk av digitale tjenester**
- **Foretakenes vurdering av risiko**
- **Finanstilsynets oppsummerende vurdering av risikobildet**
- **Avsluttende vurderinger**

Olav Johannessen, Seksjonssjef tilsyn IT og betalingstjenester, Betalingssystemer og IKT i finanssektoren

- Robust finansiell infrastruktur
- Trusselbildet i stadig endring
- Digital kriminalitet på samme nivå som i 2020
- Ingen IKT-hendelser i 2021 med konsekvenser for finansiell stabilitet
- Tilgjengeligheten til tjenestene bedre enn foregående år
- Tap ved svindel omtrent på nivå med 2020
- Avdekket sårbarheter som utgjør risiko
- Styrket beredskap i det elektroniske betalingssystemet
- Sentrale foretakene i den norske finansielle infrastrukturen har gode beredskapsplaner


Foto: Einar Aslaksen

# Digital trusselbilde og kriminalitet

- Det digitale trusselbildet er i stadig endring
- Organiserte kriminelle - fremmed etterretning
- Omfanget av digital kriminalitet på nivå med 2020
- Avdekket alvorlige sårbarheter hos enkelte foretak
- Digital kriminalitet - ingen alvorlige hendelser så langt
- Systemer for overvåking, håndtering av hendelser og avverging av angrep
- Aktuelle trusler for Norge og norske interesser er bl.a.
  - nettverksoperasjoner fra andre stater
  - bruken av løsepengevirus
  - angrep via digitale verdikjeder (leverandører / samhandlingspartnere)
  - angrep på sentrale tjenesteleverandører og datasentre
  - digital økonomisk vinningskriminalitet

# Digital robusthet

**Nasjonalt tiltak - TIBER-NO**

- Rammeverket TIBER-NO, testing av cybersikkerhet i finanssektoren
- Motstandsdyktighet mot cyberangrep for kritiske funksjoner

**Tiltak i foretakene for å motvirke, avdekke og gjenopprette hendelser og håndtere konsekvenser**

- Regelmessige risikovurderinger, kartlegge sårbarheter, iverksette tiltak
- Kartlegge verdier
- Sikkerhetsoppdateringer
- Fjerne passive og utdaterte systemer og komponenter
- Kompetansetiltak
- Overvåking og bruk av spesialisttjenester
- Planer for gjenoppretting av systemer og data, inkl tapte data
- Scenariobaserte beredskapsøvelser
- Planer for håndtering av forretningsvirksomheten ved avbrudd

# Samarbeid innen sikkerhetsområdet

## Samarbeid og informasjonsutveksling gir bedre risikoforståelse

- Samhandling gjennom NFCERT
- Samhandling gjennom BFI og rollen som SRM
- Rammeverket TIBER-NO
- Rammeverk for koordinering ved systemiske cyberhendelser i EU/EØS (EU-SCICF)
- Nytt EU-regelverk for operasjonell digital robusthet (DORA)

# Hendelsesrapportering

- Ingen IKT-hendelser med konsekvenser for finansiell stabilitet i 2021
- Høyere antall hendelser i 2021 enn i 2020, samt også tidligere år
  - antall sikkerhetshendelser på samme nivå som i 2020
  - antall operasjonelle hendelser vesentlig høyere i 2021 enn tidligere år
- Tilgjengeligheten til tjenestene anses imidlertid samlet sett bedre i 2021 enn tidligere år

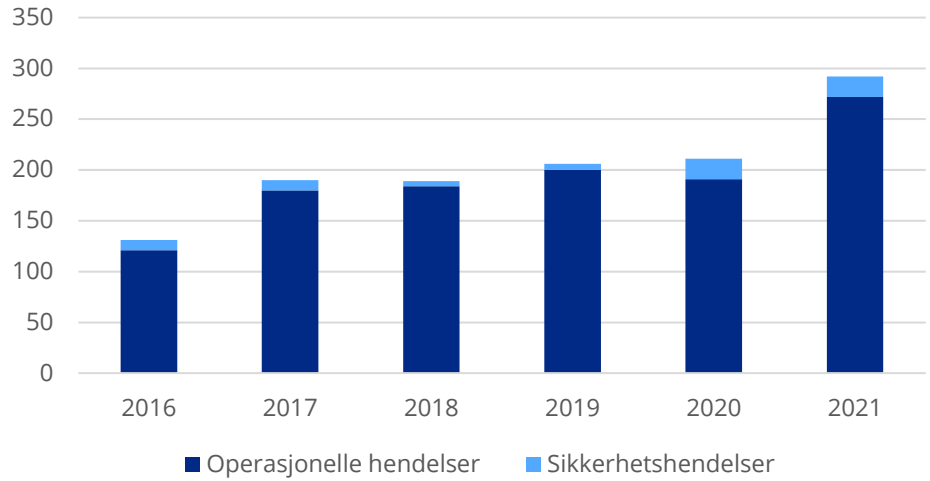


| | Operasjonelle hendelser rapportert | Sikkerhets hendelser rapportert |
|---|---|---|
| 2016 | 121 | 10 |
| 2017 | 180 | 10 |
| 2018 | 184 | 5 |
| 2019 | 200 | 6 |
| 2020 | 191 | 20 |
| 2021 | 272 | 20 |

# Tap ved svindel og angrep mot betalingstjenester

| (tall i hele tusen) | | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| TOTAL SVINDEL BETALINGSKORT | | 206 503 | 145 591 | 148 732 | 189 147 | 147 602 | 162 145 |
| ANTALL KORT RAMMET AV MISSBRUK | (H1 2019) | 44 900 | 68 162 | 65 024 | 34 999 | | |
| ANTALL TRANSAKSJONEER MED MISSBRUK | (H2 2019) | | | | 110 580 | 205 000 | 147 000 |
| | | | | | | | |
| TOTAL SVINDEL NETTBANKER | (H1 2019) | 18 631 | 7 587 | 26 840 | 3 637 | | |
| TOTAL SVINDEL KONTOBETALINGER | (H2 2019) | | | | 301 000 | 355 000 | 346 000 |
| | | | | | | | |
| TAP VED SOSIAL MANIPULERING | | | | 298 000 | 500 000 | 295 000 | 240 600 |

| (tall i prosent) | 2020 | 2021 |
|---|---|---|
| SVINDEL BETALINGSKORT AV TOTAL TRANSAKSJONSVERDI | 0,016 | 0,020 |
| SVINDEL BETALINGSKORT VED NETTHANDEL AV TOTAL TRANSAKSJONSVERDI | 0,07 | 0,06 |
| SVINDEL BETALINGKORT AV TOTALT ANTALL TRANSAKSJONER | 0,008 | 0,006 |
| | | |
| SVINDEL KONTOBETALINGER AV TOTAL TRANSAKSJONSVERDI | 0,00016 ? | 0,00097 |

*SVINDEL KORTBETALINGER OG KONTOBETALINGER OMFATTER OGSÅ TAP VED SOSIAL MANIPULERING*

# Funn og observasjoner fra tilsynsvirksomheten

**Svakheter og sårbarheter som utgjør risiko knyttet til foretakenes IKT-virksomhet**

**Det er gjennom tilsynsvirksomheten blant annet pekt på**

- Svakheter i foretaks arbeid med kontinuitets- og beredskapsplaner
- Mangler i dokumenteringen av IKT-infrastruktur
- Mangler knyttet til oppfølging av leverandører
  - Svakheter ved sikkerhetsarbeidet,
  - Kontroll med og oppfølging av tilganger
- Manglende retningslinjer for gjennomføring av sikkerhetstesting
- Ajourhold av dokumentasjon og nøkkelpersonrisiko
- Svakheter knytet til testing og gjennomføring av IT-konvertering ved fusjoner

**Det er også pekt på**

- Bytte av driftsleverandør – håndtering av hendelser som rammer kritiske tjenester
- Mangler i dedikerte grensesnitt gir utfordringer for brukerne av disse

# Utkontraktering av IKT-virksomhet

- "Alle" utkontrakterer
- Foretakets ansvar
- Over 170 meldinger om utkontraktering av IKT-virksomhet i 2021
  - Samarbeidende grupper
  - Konsesjonsbehandling
- Flest meldinger knyttet til
  - Nets' salg av konto-til-konto-tjenester til Mastercard
  - Vipps' planlagte flytting av driften av BankID
- Felles betalingsinfrastruktur anses som IKT-utkontraktering
- Fortsatt økt bruk av skytjenester
- Flere plattformer,  økt kompleksitet?, mer sammensatt risikobilde
- Kvaliteten på arbeidet med utkontraktering synes fortsatt å øke
- Forankring av avtaler i egen ledelse bedre
- Nye foretak ikke like godt kjent med regelverket
- Nytt regelverk – Ny veiledning

# Risiko knyttet til kundenes bruk av digitale tjenester

**ID-løsninger**

- "Slitasje" på ID-en
- Misbruk av ID-kjennetegn
- Sperre for kredittopplysninger

**Betalingstjenester**

- Manglende sterk kundeautentisering
- Utfordringer anti-svindel analyse

**Sikkerhet**

- Bruk av lenker i e-poster og SMSer

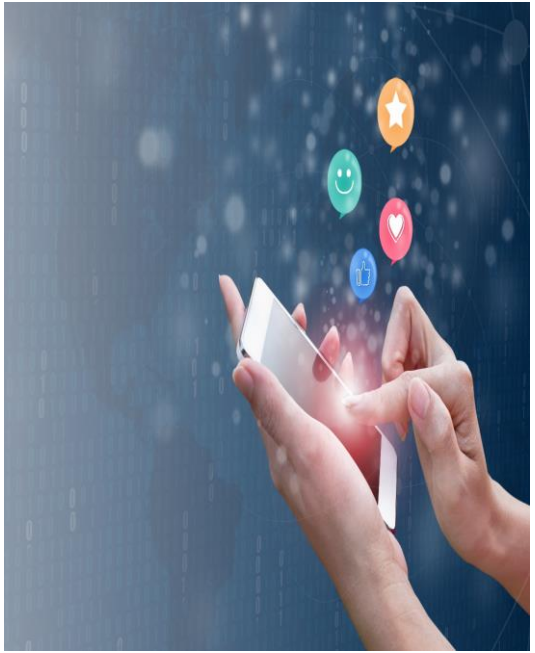

Prosjekt i næringen for å utarbeide og implementere tiltak for sikker bruk av digitale tjenester

# Foretakenes vurdering av risiko

## De mest fremtredende vurderingene:

- Økt trussel fra digital kriminalitet, flere angrepsflater, behov for tiltak
- Gode oversikter over virksomhetskritisk utstyr, programvare, forretningsfunksjoner, prosesser og informasjon, noe som er viktig for blant annet å ha kontroll med IKT- og sikkerhetsrisiko
- Tilstrekkelig innsikt i sikkerhetsarkitektur
- Rekruttering av informasjonssikkerhets-kompetanse og kompetanse for oppfølging av utkontraktert virksomhet
- Ny regulering som medfører behov for endringer i IKT-systemene
- Flerleverandørstrategi ved utkontraktering gir økt kompleksitet
- Egne ansatte med ansvar for kontinuitets- og kriseledelse og involvere forretningsområdene i BIA
- Oppfølging av tilgangsstyring for utkontrakterte IKT-tjenester, særlig ved utvidete tilgangsrettigheter
- Testsystemene samsvare med produksjonssystemene
- Klare skiller mellom første- og andrelinje i internkontrollen
- Konsekvensene av dårlig datakvalitet har blitt større
- Presisjonen knyttet til flagging av mistenkelige transaksjoner

# Finanstilsynets oppsummerende vurdering av risikobildet - Foretakene

Risiko knyttet til sårbarheter i foretakenes IKT-virksomhet

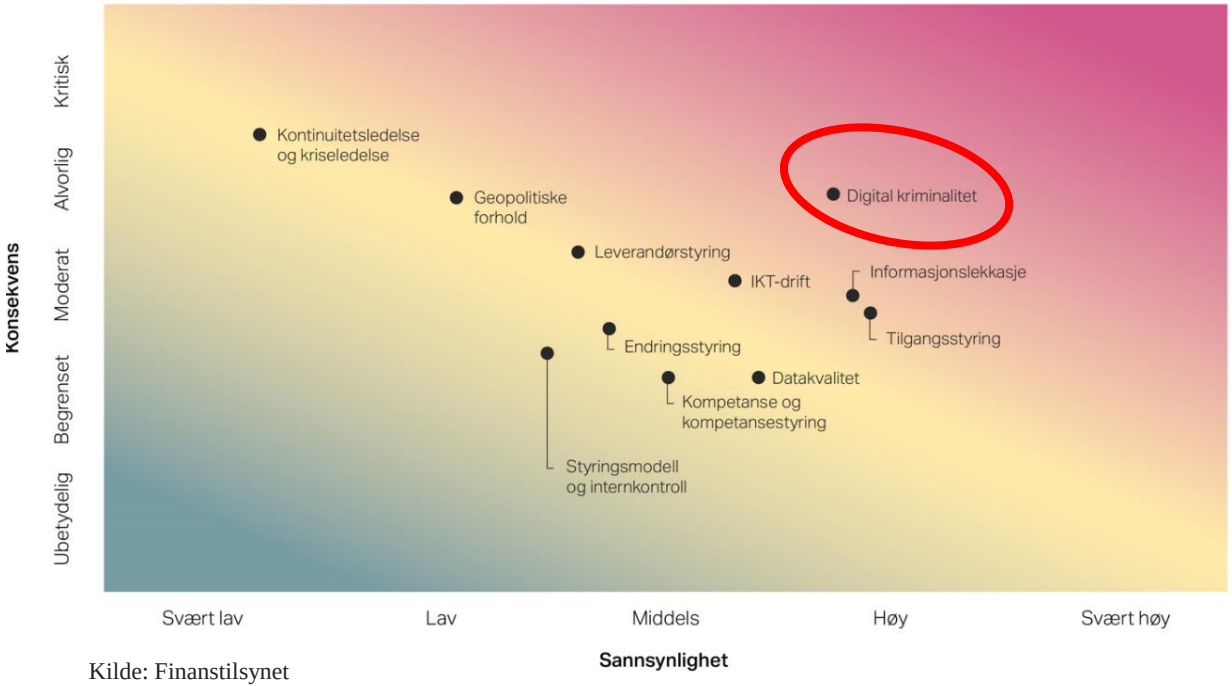


Kilde: Finanstilsynet

De ulike risikoområdene er klassifisert etter sannsynlighet for at en uønsket hendelse oppstår og konsekvensene dersom hendelsen oppstår.

# Noen øvrige vurderinger

- Det digitale trusselbildet er økende og gis større oppmerksomhet
- Angreps-flatene har blitt flere og det er behov for ytterligere IKT-sikkerhetstiltak, kompetanseheving og økte IKT-sikkerhets ressurser
- Foretakene bør fortsatt styrke arbeidet på IKT-området, både for å redusere sannsynligheten for avvik, håndtere avvik og for å forbedre IKT-sikkerheten

- Samarbeid og informasjonsutveksling innen sikkerhetsområdet gir bedre risikoforståelse

FINANSTILSYNET
THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY